

LA XINA COM A SUPERPOTÈNCIA ECONÒMICA, FINANCERA I COMERCIAL

D'obrers a capitalistes en menys de dues generacions: la transformació de l'elit urbana xinesa entre el 1988 i el 2013

Branko Milanović, Li Yang, Filip Novokmet



Il·lustració: [Sr. García](#)

Aquest article es va publicar originalment el 9 d'octubre de 2019 al portal [voxeu.org](#)

Durant les darreres quatre dècades, la transformació econòmica i social sense precedents de la Xina ha provocat que les zones urbanes siguin molt més riques, però també molt més desiguals. Aquest article analitza els canvis en l'elit urbana xinesa i constata que, en comparació amb la dècada del 1980, actualment aquesta elit està formada per professionals, treballadors autònoms i petits i grans empresaris. Aquests tenen una formació molt millor i reben una part molt més gran dels ingressos urbans totals. Això també passa amb aquells que pertanyen al Partit Comunista Xinès.

La transformació de la Xina d'un país pobre i igualitari a un país de renda mitjana-alta amb un nivell de desigualtat econòmica superior al dels Estats Units ha estat objecte d'innombrables publicacions i debats polítics. La transformació xinesa és un esdeveniment únic en la història econòmica mundial: mai tanta gent, durant un període de temps tan

relativament curt, havia augmentat tant els seus ingressos. El 1978, el PIB *per capita* de la Xina, en el moment de l'inici de les reformes rurals, era d'uns 1.500 dòlars; el 2015, era de més de 12.000 dòlars (tots dos expressats en dòlars constants PPA) [1]. En comparació, al 1953 el PIB *per càpita* del Regne Unit era, expressat en les mateixes unitats, d'uns 12.000 dòlars, mentre que el seu PIB *per capita* al començament de la Revolució Industrial s'estima en més de 3.000 dòlars. Així, el Regne Unit va trigar aproximadament un segle i mig a augmentar la meitat del PIB *per capita* que la Xina en menys de 40 anys.

Aquesta transformació només és captada superficialment per indicadors sintètics com el PIB *per capita*, el coeficient de Gini o la proporció de l'1% amb més ingressos [2]. Els canvis socials experimentats van ser molt més profunds i van afectar totes les classes socials i les seves posicions relatives. La composició i les característiques de l'elit van renovar-se gairebé completament.

Com que el canvi s'ha produït tan ràpidament (en menys de dues generacions), per als investigadors socials l'experiència xinesa presenta l'avantatge que es pot comprendre més fàcilment. A més, avui dia existeixen dades per portar a terme avaluacions empíriques sobre aquest fenomen, mentre que episodis similars de la història econòmica occidental només s'han reexaminat recentment [3].

En aquest article, pretenem descriure i analitzar el canvi en l'elit econòmica xinesa en, aproximadament, els anys entre les primeres reformes i la consecució de l'estatus d'economia més gran del món per part de la Xina (en termes de PPA). L'anàlisi es basa en enquestes representatives de renda familiar a nivell nacional (el Projecte de Renda Familiar Xinesa o CHIP, segons la sigla en anglès), que s'han extret d'una mostra molt més extensa de l'Enquesta de Llars Urbanes que porta a terme anualment l'Oficina Nacional d'Estadístiques. Utilitzem mostres urbanes de quatre sèries CHIP: del 1988, el 1995, el 2002 i el 2013. Tot i que les enquestes es podien comparar, hem hagut de "llimar" determinades peculiaritats per harmonitzar completament les variables que ens interessen.

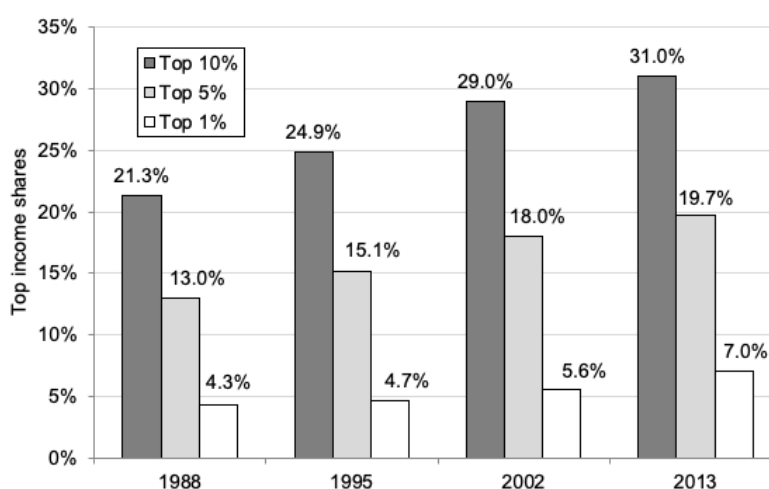
La transformació xinesa és un esdeveniment únic en la història econòmica mundial: mai tanta gent, en tant poc temps, havia augmentat tant els seus ingressos

La riquesa de la informació de l'enquesta del CHIP ens permet analitzar diversos trets de l'elit urbana (que té els ingressos més elevats, i se situa en el 5% del grup urbà) i l'evolució d'aquestes característiques al llarg del temps i entre regions. En aquest article discutirem quatre característiques: la proporció dels ingressos urbans totals rebuts per l'elit, la composició social de l'elit, el seu nivell d'educació i la pertinença al Partit Comunista Xinès (PCX).

La desigualtat

Els tres grups amb la renda més elevada van incrementar els seus ingressos entre el 1988 i el 2013 (figura 1). Els de l'1% amb més ingressos van passar del 4,3% el 1988 al 7% el 2013; els ingressos de l'elit (el 5% del total de la població) va incrementar-se del 13% a gairebé el 20%; i els del decil amb més ingressos van augmentar del 21% al 31%. De manera similar, la desigualtat, calculada entre tots els adults i mesurada mitjançant el coeficient de Gini, va passar del 0,27 el 1988 al 0,45 el 2013. No és cap resultat sorprenent, ja que simplement confirma el que també han observat altres estudis sobre desigualtat citats anteriorment.

Figura 1. ▣ Percentatge de l'1%, el 5% i el 10% amb més ingressos



Estructura social

Una nova pregunta que ens fem és si ha canviat la composició social de l'elit i com ho ha fet. Les enquestes distingeixen sis grups o classes socials: obrers, personal administratiu, funcionaris públics (a tots els nivells), professionals, propietaris d'empreses individuals (inclosos els autònoms) i propietaris a gran escala.

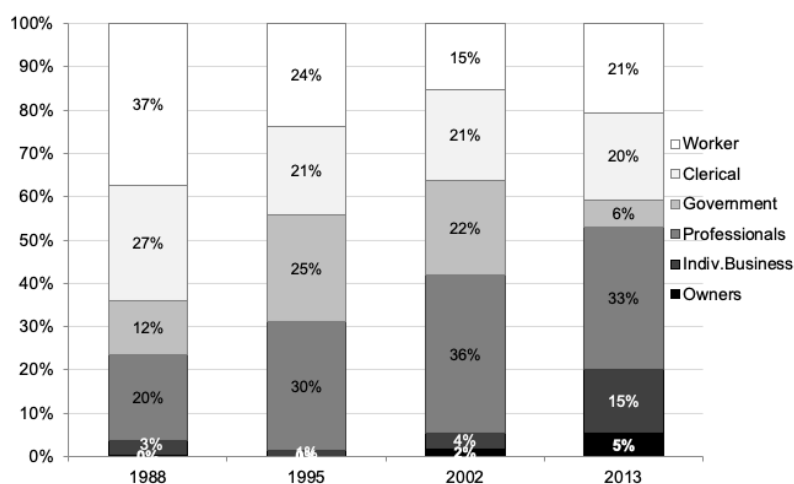
A la dècada de 1990, l'elit urbana xinesa estava formada per una majoria d'obriers, personal administratiu i funcionaris públics. El 2013, en canvi, la majoria eren professionals i propietaris d'empreses

Hi ha hagut un canvi important en la composició de l'elit dins les dues darreres classes, que podríem considerar capitalistes (figura 2). El 1988 aquestes amb prou feines representaven el 3% de tots els membres de l'elit. El 2002, es van duplicar fins al 6% aproximadament i en la dècada següent es van "disparar", triplicant-se fins a arribar al 20% el 2013. Aquesta velocitat

en el canvi social de la Xina es pot contrastar amb una troballa recent de Bob Allen (2017) que, utilitzant taules socials estandarditzades d'Anglaterra i Gal·les (des de la taula de Gregory King del 1688 fins a la de Dudley Baxter el 1867), va descobrir que els capitalistes havien trigat gairebé dos segles a doblar la seva població, que va passar de ser el 3,4% el 1688 al 7,8% el 1867.

Abans de les importants reformes urbanes de principis de la dècada de 1990, l'elit urbana xinesa estava formada per una majoria aclaparadora d'obrers, personal administratiu i funcionaris públics; en conjunt, el 1988 suposaven les tres quartes parts del 5% de persones amb més ingressos. El 2013, en canvi, la majoria d'integrants de l'elit eren professionals i propietaris d'empreses.

Figura 2. Composició social del 5% amb més ingressos (percentatge d'individus)

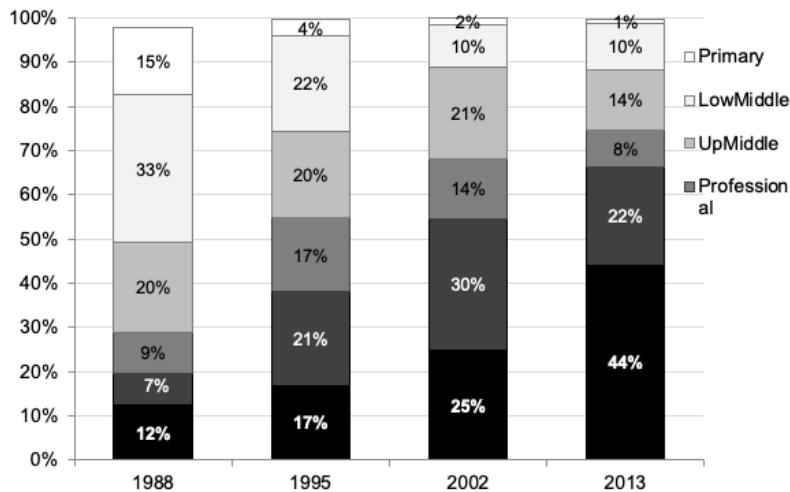


Educació

Actualment l'elit té un nivell d'estudis més elevat, predominant aquells amb titulació universitària amb un 44%. En canvi, el 1988 ho feien aquells que només havien cursat estudis de secundària (figura 3).

Si es comparen les xifres de l'elit de diferents categories educatives amb la proporció dels seus ingressos totals, sorgeix una conclusió interessant: si ens restringim a aquells que pertanyen a l'elit, gairebé no hi ha diferències en els guanys per persona entre les diferents categories educatives. Dit d'una altra manera, encara que els que han rebut una educació mitjana-baixa ara tenen moltes menys possibilitats de convertir-se en membres de l'elit (el seu percentatge s'ha reduït en dos terços), si ho aconsegueixen, el seu nivell d'ingressos és, de mitjana, el mateix que els d'aquells que han rebut educació universitària.

Figura 3. Composició del 5% amb més ingressos segons el nivell d'estudis (percentatge d'individus)

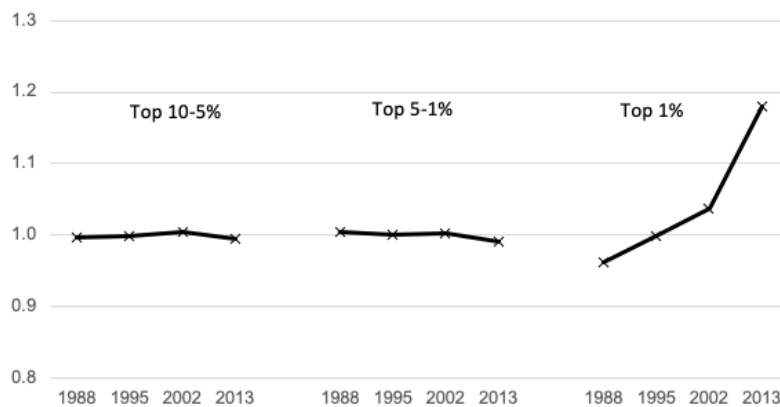


Pertinença al Partit Comunista Xinès

Una pregunta interessant en un estat unipartidista *de facto* és com la influència política o les connexions ajuden a augmentar els ingressos. És una qüestió especialment intrigant a la Xina, on el partit governant oficialment es preocupa pels interessos dels sectors de la població més desfavorits o amb menys formació, però on els canvis observats dibuixen clarament la imatge de la importància creixent dels professionals i empresaris amb un nivell elevat de formació.

Actualment, la proporció dels membres del Partit Comunista Xinès a l'elit és del 30%, i a l'1%, d'un 25%; aproximadament els mateixos nivells que el 1988. No obstant, els membres del PCX que es troben entre l'1% amb més ingressos avui són relativament més rics en comparació amb els ingressos mitjans de la resta d'aquest grup (figura 4). En tots els anys previs al 2013, els ingressos relatius dels membres del PCX eren pràcticament els mateixos que els ingressos relatius dels altres membres de l'elit, tant si ens fixem en el grup que comprèn els percentils 91-95 o els percentils 96-99, com en l'1% amb més ingressos. Però el 2013 es va produir un augment significatiu dels ingressos relatius dels membres del PCX al grup amb els ingressos més elevats.

Figura 4. Ingressos dels membres de l'elit del Partit Comunista Xinès en comparació amb els ingressos mitjans de tota l'elit



Nota: El gràfic mostra els ingressos mitjans dels membres del PCX que formen part dels percentils 91-95 (a l'esquerra), els percentils 96-99 (al mig) i el percentil més elevat (a la dreta) en relació amb els ingressos mitjans del grup. El valor 1 indica que els ingressos mitjans dels membres del PCX són els mateixos que els ingressos mitjans del grup (i que, per tant, també són els mateixos ingressos mitjans dels membres que no pertanyen al partit).

En general, trobem (no es mostra aquí) que, si bé la proporció dels professionals i dels obrers urbans que són membres del PCX és molt semblant a la proporció de la població a la qual pertanyen, hi ha un nombre molt més elevat entre el 5% amb més ingressos de professionals que són membres del PCX, mentre que el nombre d'obrers s'ha reduït molt. En altres paraules, mentre que en un període recent la pertinença al PCX reflecteix millor l'estructura de la població que el 1988, l'elit del PCX s'està allunyant tant de la composició general de les classes que pertanyen al PCX com de la població urbana en el seu conjunt. Això pot tenir importants conseqüències polítiques.

L'elit del Partit Comunista Xinès s'està allunyant tant de la composició general del partit com de la població urbana en el seu conjunt

Aquest resultat adquireix més importància quan una anàlisi de regressió reflecteix que els empresaris del sector privat que formen part de l'elit i que també són membres del PCX solen rebre una bonificació molt elevada gràcies al fet de ser membres del PCX (34%). Això contrasta amb la resta de grups socials, per als quals pertànyer al PCX, una vegada són membres d'elit, no té cap importància financera. També cal destacar que no hem trobat proves d'aquesta bonificació per ser membre del PCX en empresaris del sector privat durant els anys anteriors al 2013.

Conclusions

La transformació econòmica i social xinesa de les darreres quatre dècades no té precedents històrics. Les zones urbanes s'han tornat molt més riques, però també molt més desiguals. L'elit, que aquí definim com el 5% amb més ingressos de la població urbana, rep una part molt més elevada dels ingressos urbans totals que el 1988. Actualment, la majoria de l'elit està formada per professionals, treballadors autònoms i empresaris de petites i grans

empreses, mentre que el 1988 els obrers i el personal administratiu eren la majoria. L'elit també gaudeix d'un nivell de formació molt més elevat que abans.

Finalment, trobem que gairebé un terç de l'elit són membres del PCX i que la pertinença al PCX sembla ser molt valuosa en termes monetaris per a aquells que formen part de l'1% amb més ingressos, així com per als grans capitalistes. Cal esmentar, però, que la pertinença al PCX també pot ser d'ajuda per millorar les aptituds i assolir els objectius, no necessàriament només per obtenir millors connexions polítiques [4]. No obstant això, sense aprofundir-hi més, és difícil esclarir-ho.

REFERÈNCIES

- 1 — Dades de l'actualització del 2018 de la base de dades del projecte Maddison, [disponibles en línia](#). Data de consulta: 30 maig 2021.
- 2 — Veure:
 - Kanbur, R. i Zhang, X. (2018), "The great Chinese inequality turnaround", mimeo, 6 d'agost.
 - Zhuang, J. i Shi, L. (2016), "Understanding recent trends in income inequality in the People's Republic of China", Documents de treball sobre economia del Banc Asiàtic de Desenvolupament, núm. 489.
 - Ding, H. i He, H. (2018), "A tale of transition: An empirical analysis of income inequality in urban China, 1986-2009", *Review of Economic Dynamics* 29: p. 108-137.
 - Wu, X. i Perloff, J. (2005), "China's income distribution and inequality", *Review of Economics and Statistics* 87(4), p. 763-75.
 - Xie, Y. i Zhou, X. (2014), "Income inequality in today's China", *Proceedings of the National Academy of Sciences* 111(19), p. 6928-33.
 - Piketty, T.; Yang, L., i Zucman, G. (2017), "Capital accumulation, private property and rising inequality in China, 1978-2015", Documents de treball WID.world 2017/6.
- 3 — Allen, R. (2017), "Class structure and inequality during the Industrial Revolution: Lessons from England's social tables, 1688-1867", esborrany.
- 4 — Li, H, P W Liu, J Zhang and N Ma (2007), "Economic returns to Communist Party membership: Evidence from urban Chinese twins", *Economic Journal* 117: 1504-20.



Branko Milanović

Branko Milanović és economista i professor presidencial visitant al *Graduate Center City University* de Nova York. També és acadèmic sènior al *Stone Center for Socio-economic Inequality*. Durant gairebé 20 anys, va ser economista en cap al Banc Mundial, posició que va deixar per escriure el seu llibre fonamental sobre desigualtat, *Worlds Apart* (2005). És conegut pels seus treballs en l'àmbit de la desigualtat d'ingressos, tant en l'àmbit global com en els diferents països. Va ser membre sènior del *Carnegie Endowment for International Peace* a Washington i ha impartit docència a la Universitat de Maryland i a la *Paul H. Nitze School of Advanced International Studies* de la Universitat Johns Hopkins. Escriu regularment a *Social Europe* i també ha fet contribucions en revistes acadèmiques com *Economic Journal*, *Review of Economics and Statistics*, *Journal of Economic Literature* i el *Journal of Political Philosophy*.

**Li Yang**

Li Yang és investigador post-doctoral a la Paris School of Economics (PSE). També és coordinador d'Àsia Oriental i del Sud al World Inequality Lab de la mateixa universitat, així com investigador associat Stone a INSEAD: The Business School for the World, amb seu a París. La seva recerca gira al voltant de la desigualtat de riquesa, el desenvolupament econòmic i la història econòmica. Té un doctorat en Economia per la Universitat de Xiamen (Xina).

**Filip Novokmet**

Filip Novokmet és investigador post-doctoral a l'Institute for Macroeconomics and Econometrics de la Universitat de Bonn. També és investigador al World Inequality Lab de la Paris School of Economics. La seva recerca se centra en l'economia de les desigualtats, l'economia política i la història econòmica.